

J. MONFRIN: *Travaux relatifs à l'ancien français et à l'ancien provençal parus en France de 1940 à 1945*. Bruxelles, La Renaissance du Livre, 1948-1949. («Le Moyen Âge», LIV, 327-357; LV, 127-156.)

Aquesta bibliografia es compon de tres-cents cinquanta articles. Tenint en compte que els anys que comprèn són els de la segona guerra mundial, cal reconèixer l'esforç considerable que feren els romanistes francesos per mantenir viva la tradició dels nostres estudis durant aquell període tan convuls.

Sempre són útils treballs d'informació com el de Monfrin, però ho són d'una manera molt especial quan es refereixen a uns anys en què no ha existit l'intercanvi científic normal entre els diversos països. El fet de circumscriure's a França dona a la bibliografia que comentem garantia d'ésser força completa. Ho fa pensar la llista de revistes i de reculls miscellanis que han estat buidats, entre els quals hi ha els dedicats a Mario Roques, Ferdinand Lot, Eugène Hugué, Félix Grat, Jean Dufour, el comte de Neufbourg, Jules Marouzeau i Joseph Saunier.

La bibliografia comprèn tres parts: francès, provençal i català. Aquesta darrera és brevíssima, car només es compon de cinc números: dos d'Enric Guiter (*Etude de linguistique historique du dialecte minorquin i Grammaire de la langue du «Llibre d'Ave Maria» de Ramon Llull*); dos d'Amadeu Pagès (edicions de la Crònica de Pere el Cerimoniós i de la *Vesió* de Bernat de So, amb altres textos), i un de Renat Neli (*Cinq poèmes d'amour de Jordi de Sant Jordi*, Tolosa 1945, reproducció del text publicat per J. Massó i Torrents el 1902).

Durant els anys que abraça la bibliografia de Monfrin, els estudis consagrats a la llengua i la literatura franceses han estat molt més nombrosos que no els de provençal. Els primers, descomptades les obres generals registrades al principi, van del núm. 9 al 301.

Els comentaris que la lectura d'aquesta bibliografia ens suggereix, els ha fets el mateix autor a les pàgines preliminars. Les recerques sobre fonètica i morfologia són escasses. En canvi, abunden els estudis lexicogràfics: vocabulari d'un autor i estudi de les significacions d'un mot o del valor amb què és utilitzat per un escriptor. Com fa observar Monfrin, aquests estudis entren de vegades de ple en el problema de l'expressió literària i estan en el límit de la filologia i la literatura. Els estudis de toponímia també han gaudit de gran predilecció i n'han estat publicats en la major part de revistes de societats erudites locals. Remarquem el de J. Séguy, *Viella*, a la «Revue de Comminges», 1942.

En el domini provençal cal recordar, per la relació que té amb Catalunya, l'estudi d'Alfred Jeanroy, *La poésie provençale dans le Sud-Ouest de la France et en Catalogne du début au milieu du XIV siècle* («Histoire littéraire de la France», XXXVIII (París 1941), 1-138), i, per tal com és obra d'autor català, el *Roman de Jaufré*, editat per Clovis Brunel en la col·lecció de la Société des Anciens Textes Français (París 1943).

Treballs com aquest de Monfrin són una excel·lent guia per als romanistes i per als bibliotecaris. Per aquest motiu creiem que fóra útil que s'hi indiqués el nom de l'editor de les obres que no formen part de col·leccions.

Pere BOHIGAS